

Drie middagen per week vind je Bas Roodbergen in de moestuin bij het Bruishuis, het wijkcentrum van Malburgen in Arnhem-Zuid. Bas is er de tuinman. Hij zaait, plant, wiedt en oogst, samen met enkele bewoners uit de wijk.

Groenopbouwwerk in een aandachtswijk

In december 2011 bezoekt Bas, zelf woonachtig in Malburgen, een informatieavond in het wijkcentrum. Bewoners gaan met de projectgroep en met elkaar in gesprek over het ontwerp en de inrichting van een tuin rond het Bruishuis: de Bruistuin. Ontmoeting en gezondheid zijn de steekwoorden. Er zijn plannen voor een speeltuin, een picknickplaats en een moestuin. Aan het eind van de sessie krijgt Bas de vraag: 'Zou jij de tuinman willen worden?' 'Ja, graag!', luidt zijn antwoord. 'Ik wilde net voor mijzelf beginnen. Het was voor mij een enorme stimulans om door te zetten.'

Groen en gezondheid

De Bruistuin is een initiatief van Volkshuisvesting Arnhem, eigenaar van het Bruishuis

en het omliggende terrein. Malburgen is een vroeg-naoorlogse woonwijk en behoort tot de zogenaamde aandachtswijken. Er wonen veel gezinnen met een niet-westerse achtergrond. Europees onderzoek wijst uit dat met name onder Turkse en Marokkaanse vrouwen veel welvaartsziektes als overgewicht en diabetes voorkomen. Een projectteam, bestaande uit de Stichting Volkshuisvesting Arnhem, Het Bruishuis, Gemeente Arnhem, Rijnstad, Louis Bolk Instituut, Green&So en De Gezondheidsfabriek RadarAdvies, bedenkt daarom een programma rond gezond eten, bewegen en ontmoeten. De Bruistuin hoort daar ook bij. De komende anderhalf jaar onderzoekt Het Louis Bolk Instituut welke invloed de tuin heeft op de gezondheid van de Malburgers. Daarvoor volgt ze dertig

gezinnen. Zij worden betrokken bij het werk in de tuin en kunnen cursussen volgen over gezond eten en een gezonde leefstijl.

Ervaren opbouwwerker

Dat juist Bas wordt gevraagd als tuinman is niet zo toevallig. Hij heeft ervaring als "groenopbouwwerker", zoals hij zichzelf graag noemt. Vanaf 2007 werkt hij voor de gemeente, in het kader van de wijkactieplannen voor de Vogelaarwijken. In Klarendal, een woonwijk uit eind negentiende en begin twintigste eeuw, werkt hij aan herstel in de openbare ruimte. Hij wil vooral meer kleur in de wijk. Hij betreft daarbij zoveel mogelijk de buurtbewoners. Voorbeelden zijn: de aanleg van een geveltuintje of de adoptie van een boomspiegel. Bas is vooral trots op de

Bas Roodbergen studeert af in januari 1995 aan Hogeschool Larenstein, opleiding Bos- en Natuurbeheer, richting westerse bosbouw. Na diverse Melkertbanen, onder andere bij Natuurmonumenten en het Geldersch Landschap, komt hij in 2007 in dienst van een hoveniersbedrijf en gaat als groenopbouwwerker aan het werk voor de gemeente Arnhem. Sinds 2011 heeft hij zijn eigen bedrijf Plant is Koning.

hangende bloembakken die de hoofdroutes in Klarendal accentueren en op de plantebakken gevuld met kleurrijke beplanting op markante plekken in de wijk. Helaas is na vier jaar het geld op. Gelukkig nemen enkele wijkbewoners het onderhoud van de plantebakken over.

Bruisende start

De Bruistuin komt op zijn pad. Eerst zijn er drie overlegondes met wijkbewoners. Aan de hand van de uitkomsten tekent Jacqueline van der Lubbe van Green&So het definitieve ontwerp. Met gebogen hagen rond de speeltuin en de ontmoetingsplekken, creëert zij een zekere beslotenheid. De moestuin is traditioneel rechthoekig. Naast de kweekbedden is er een grasveldje met enkele hoogstamfruitbomen, een kweektunnel en een vak met “vierkante-meter-tuintjes” voor de kinderen.

Half maart 2012 maken dertig vrijwilligers in het kader van NL DOET een begin met de aanleg. Intussen verdiept tuinman Bas zich

in de beginselen van het moestuinieren en stelt een eerste teeltplan op. Op 11 mei wordt de Bruistuin feestelijk geopend, maar is dan al volop in bedrijf. Op maandag-, donderdag- en zaterdagmiddagen werkt hij, voornamelijk met vrouwen en kinderen, in de tuin. Is het regenachtig weer, dan bedenkt Bas binnenactiviteiten in het Bruishuis, zoals eieren schilderen met natuurlijke materialen.

Het vervolg

Na een “bruisende” start neemt het enthousiasme in de loop van het seizoen helaas wel af. Zijn de mensen eerst al om twee uur aanwezig, nu verschijnen ze pas om een uur of vier. Sommigen laten het inmiddels helemaal afweten. Wel is er veel aanloop door de strategische ligging naast de ingang van het wijkcentrum en de speeltuin. Wekelijks passeren ongeveer duizend mensen de moestuin. Tien tot vijftien procent loopt even de tuin in en regelmatig vragen mensen of ze mee mogen doen.

Er zijn meer verrassende acties. Zo brengt een wijkbewoner zaailingen van zwarte kool, een ijzersterke soort, waarvan de hele zomer door het blad geogst kan worden. En op eigen verzoek krijgen enkele Turkse vrouwen van buiten de onderzoeksgroep een stukje tuin, hoewel het eigenlijk de opzet is gezamenlijk te tuinieren. Al gauw nemen deze vrouwen met hun kennis en ervaring de vrouwen uit de doelgroep op sleeptouw. Hier ligt een gouden kans om het uiteindelijke doel van de Bruistuin – een zelfstandige stichting – te realiseren. Of het gemeenschappelijk tuinieren in stand blijft, is de vraag. Bas: ‘Mensen willen vaak toch een

eigen stukje. Ze onderhouden het dan beter. Het is meer van henzelf.’

(N)iets nieuws

Stadslandbouw is nu hip, maar eigenlijk bestaat het al heel lang. Bas doelt op de volkstuinverenigingen. ‘Dat zijn jammer genoeg vaak gesloten gemeenschappen – ook letterlijk – met veel regeltjes en veel oude mannen. Stadslandbouw wordt vooral opgepakt door jonge mensen. Het zou mooi zijn als zij aansluiting kunnen vinden bij de verenigingen.’ Hij noemt de Biologische Tuinvereniging Elderveld in Arnhem als voorbeeld. Hij koopt er de zaailingen voor de Bruistuin en kan er terecht met vragen.

Sinds kort is Bas ook actief op een stuk vrijgekomen grond naast Tuinbouwvereniging Immerloo (eveneens in Malburgen). De gemeente heeft een budget beschikbaar gesteld, waardoor op de kwart hectare grond twintig mensen nu een eigen tuintje hebben. Het terrein is diep gespit en met compost verbeterd, en er is een pomp geslagen. Bas begeleidt de opzet, maar ook hier is het doel te komen tot een zelfstandige stichting. Volgens hem moet het kunnen, maar er zijn wel tegenstrijdige belangen. ‘Je moet rekening houden met de wensen van meer dan 75 nationaliteiten. Wijkbewoners hebben vooral behoefte aan een plek voor een barbecue met de eigen groep en dat vraagt om een andere setting en structuur dan een oer-Hollandse moestuin.’ Werk aan de winkel dus voor de “groenopbouwwerker”.

Freddy van Dijken en
Sjanet Niemantsverdriet